

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 100.

Ljubljana, v nedeljo 27. oktobra 1918.

Leto I.

Ludendorff je odstopil. Hohenzollerci naj ostanejo? — Nemci za spravo s Slovenci.

V torek je narodni praznik!

O priliki velike narodne manifestacije prosimo narod, naj v interesu svetega ideala, ki se ima obistiniti, ne omadežuje zgodovine z demonstracijami, ki so celoti in posameznikom le v škodo.

Trezen narod ima lepo bodočnost; velik čas išče velikih ljudi; veselje v srcu, resnoba na obrazu; mirno kri in vedro čelo! Taki pojdemo v bodočnost!

Narodni svet je v permanenci.

Narodno Vijeće SHS. v Zagrebu je pozvalo pristaje strank, da se strnejo po vseh mestih, trgih, vaseh in selih

v odbore Narodnega Vijeća.

Z ozirom na ta poziv opozarja Narodni Svet v Ljubljani gospode župane na določbo § 56. občinskega reda, ki pravi, da je ena najpomembnejših dolžnosti župana, da skrbi za krajno politiko, to je, da skrbi za javni mir in red v občini. Deželne komisije so začetkom vojske pozvale gospode župane, da izpolnijo to svojo dolžnost glede javnega varstva.

„Narodni svet“ poziva gospode župane:

1. da ustanovijo odbore Narodnega Vijeća, ki bodo tvorili prostovoljno javno stražo. Orožne liste dobijo gospodi župani na okrajnem glavarstvu zastopni.

2. V slučaju skupnega napada od strani klatežev ali v slučaju političnih izgrediv je treba poklicati pomoči pri sosednjih občinah, oziroma naj se to nemudoma javi Narodnemu Svetu v Ljubljano, ki bo preskrbel za pravočasno pomoč.

Prosimo gospode župane, da blagovolijo sporočiti „Narodnemu Svetu“ v Ljubljani, kaj so ukrenili za vzdrževanje javnega mira, posebno da sporočijo, koliko mož so izvolili v odbor Narodnega Vijeća.

Ne hranite bankovcev doma.

Dr. Korošec objavlja:

Mnogi priporočajo, naj se drži papirnati denar doma, kakor češ: da je bolj varno ga obdržati doma, kakor ga naložiti v hranilnico. To mnenje je popolnoma napačno. Naj se zgodi z avstrijskim papirnatim denarjem karsibodi, je mnogo bolj varno, ako je naložen v kaki zanesljivi hranilnici, kakor da leži doma v skrinji. — Pozivljamo torej slovensko prebivalstvo v njegovem lastnem interesu, da ne obdrži papirnatega denarja doma, ampak da ga naloži v dobro stoječe slovenske zavode. Tudi ves drugi denar, ki je mogoče kje drugje naložen, naj se izroči slovenskim denarnim zavodom.

Ustavodajni zbor Nemške Avstrije.

Avstrijske centralne oblasti ne priznava nihče več.

Čehi priznavajo samo še svojo vlado. Ogrji so se odcepili, Jugoslovani imajo svoje Narodno Vijeće, Poljaki so se združili okrog Varšave in 24. oktobra je tudi izvršilni odbor nemške Narodne Skupščine obvestil centralni vladi, da se smatra za provizorno vladno avstrijsko-nemško državo, ki se bo samostojno pogajala s Čehi in Jugoslovani. To je sklenil izvršilni odbor nemške konstituantne po dogovoru s Čehi in Jugoslovani.

„Neue Freie Presse“ poroča o nemški konstituenti sledeče:

Izvršilni odbor nemško-avstrijske narodne skupščine se je posvetoval danes, 24. oktobra, o osnovi nemško-avstrijske vlade in o prevzemu uprave nemške Avstrije in je sklenil:

„Da se kolikor mogoče hitro doseže mir in da se prepreči meščanska vojska med narodi in da se zagotovi prehrana ljudstva, je treba izročiti narodno vladno oblast.

Izvršilni odbor nalaga predsedstvu, da se takoj pogaja z avstrijsko vladno, z drugimi narodi, zlasti s Čehi in Jugoslovani in tem predlaga:

1. Uprava posameznih jezikovnih ozemelj se izroči izvršilnim odborom posameznih narodov.

2. Upostavi se skupna delegacija Narodnih Svetov, ki naj sporazumno vodijo predajo uprave na narode in ki naj upravlja še skupne zadeve.

3. Orožni mir naj sklene skupna delegacija, Mirovna pogajanja pa naj vodi vsak narod sam.

Nemci za sporazum s Slovenci.

Gradec, 26. oktobra. V Štefanijini dvorani se je vršil zvečer mnogo obiskan tretji graški ljudski shod. Razpravljali so o bodočnosti nemškega prebivalstva v Avstriji. Govorili so o vojni in o slabih časih, radi česar zadeva krivda tudi nemški narod (prav gotovo, op. ur.) Naloga nemškega narodnega sveta in narodnega zbora bo, da se pogovorita s Slovenci o spornih vprašanjih. Sklenili so ustanoviti svobodno neodvisno nemško državo in so ukorili Steinwenderja, ki se je v imenu nemškega naroda že izrekel za monarhijo. Izjavili so, da je treba avstrijsko Nemčijo priključiti k rajhu. Za sedaj pa hočejo sestaviti nemško ministrstvo.

Za separaten mir.

„Arbeiter-Zeitung“ piše: V Nemčiji se govori o vojski obupa. Pravijo, da bodo še enkrat napeli vse sile za zadnji obupen poskus, če antanta mir odkloni. „Boljše je častno umreti, kakor sramotno položiti orožje“ — to je sedaj geslo. To razpoloženje je razumljivo, vsaj so se tudi v Rusiji celo boljševiki upirali priznati sramotni brestlitovski mir. Taki sklepi so sicer junaki, na drugi strani pa moramo reči, da so junaki neumnosti. Vsak dan pride preko morja 10 tisoč Amerikancev; vsak mesec se torej pomnoži ameriška armada za 300 tisoč mož. Vsled tega postaja sovražna premoč vedno strašnejša. Amerikanci pošiljajo dalje v Evropo mlade, krepke, dobro rejene ljudi, katerim morejo Nemci nasproti postaviti samo od štiriletnih vojske izrpano, slabo hranjeno moštvo. Velikanska, z vsemi surovinami razpolagajoča ameriška in angleška industrija izdelujeta za sovražnike topove, municijo in tanke v neomejeni množini, nemška industrija ne more tekmovati z njo, ker nima na razpolago surovin in ker je mnogo manjša. Ali ima torej v takih okoliščinah sploh še kak pomen, vojsko nadaljevati, žrtvovati na stotine življenj, uničiti zadnji ostanek moštva, sovražnika pustiti v lastno deželo, da razdere mesta in vasi in uniči največje lastno industrijsko ozemlje?

Nemčiji je danes odprta samo ena pot: zavedati se položaja, v kakršnem je, trpeti žrtve, katere zahteva sovražnik, in jih zmanjšati vsaj v toliko, da se odstrani tiste, ki posebejujejo nemško preteklost in postaviti se mora v svet čisto nova, s krivdo preteklosti neomadeževana Nemčija, da dobi pri demokraciji antante zaveznika proti imperializmu antante.

Če pa mora že Nemčija trpeti neizogibne žrtve, velja to še bolj za Avstrijo in Ogrsko. Nihče se ne sme pustiti varati o razpoloženju slovanskih narodov, o gospodarski stiski in o nepremagljivi državni krizi. Samo brezvestneži lahko še svetujejo, naj se vojska nadaljuje. Na pravimo torej hitro, kar bomo itak morali narediti! Zahteve Čehov in Jugoslovancev je treba izpolniti, da ustanove svoje vlade in upravljajo svoje ozemlje, tuje čete naj se z njihovega ozemlja odpokličejo — tako bo pot do Wilsona prosta. Avstrija se ne more dalje vojskovati. Žrtve, katere zahteva mir, mora trpeti. Ne sme pa niti Berlina niti Budimpešte pustiti v nejasnosti, da je na vsak način prisiljena skleniti mir, kolikor mogoče hitro.

Temeljite reforme v Nemčiji.

Hohenzollerci ostanejo?

Berlin, 26. oktobra. Zdi se, da je gotovo, da se radi Wilsonove note glede dinastije nič ne izpremeni. Interfrakcijski odbor se je predvčeraj tozadevno posvetoval, a ni bilo stranke, ki bi se bila zavzemala za izpremembo; tudi socialisti ne.

Berlin, 26. oktobra. Nocoj se je vršil kronski svet, ki je trajal pet ur.

Berlin, 26. oktobra. Vladne stranke so stavile svoje predloge glede nadaljnjih izpremen v državni ustavi. Že danes pripravljajo plenem doatek k državni ustavi, po katerem bi prišla oblast poveljevanja s cesarja na državnega vojnega tajnika. Taki ukrepi bi bili torej postavljeni pod politično kontrolo. S tem bi cesar prenehal biti neomejen gospodar miru in vojni in bi prevzel vlogo angleškega kralja.

Berlin, 26. oktobra. V rajstagu danes stavljeni predlogi zahtevajo za napoved vojne pridržanje zveznega sveta in rajstaga; istotako mora mirovne dogovore odobriti omenjena inštanca. Drug predlog določa, da morata vsem nameravanim ukrepom državnega kanclerja pritruditi državni zbor in zvezni svet na kar je kancler odgovoren za dejanja.

Ludendorff odstopil.

Berlin, 26. oktobra. Hindenburg in Ludendorff sta prišla včeraj popoldne v Berlin. S cesarjem sta imela dolgo posvetovanje, kateremu pripisujejo politični krogi velik pomen.

Berlin, 26. oktobra. Dejstvo, da vojnih poročil ne podpisuje več Ludendorff, ampak šef generalnega štaba, tolmačijo tu tako, da je Ludendorff odstopil.

Berlin, 26. oktobra. Cesar Viljem je ugodil želji generalnega kvartirnojmstra Ludendorffa in ga je dal na dispozicijo.

Mir v nekaj tednih.

Stockholm, 25. oktobra. Iz Londona se poroča „Allgemeen Handelsblad“: Odgovor Nemčije Wilsonu je vzbudil v londonskih političnih krogih prepričanje, da se vojna nagiblje k svojemu koncu in da bo sklenjen mir v nekaj tednih.

Curth, 26. oktobra. „Zürcher Morgenzeitung“ javlja iz Berna: V ameriškem krogu trde, da je Anglija napram zastopnikom Amerike načeloma pritrdila, da se naj začne takoj pogajanja za časten mir, spridržkom da pride glas o mnenju dominij.

Rotterdam, 26. oktobra. Iz Washingtona poroča Reuter, da uradni diplomatski krogi zatrjujejo, da bodo ameriška posebna posvetovanja z Nemčijo kmalu končana. Odslej bode vsaka izjava obelodanjena skupno od aliranih vlad.

Wilson.

Proti prežranim zahtevam.

Ženeva, 26. oktobra. Nevtraln časopisje se še vedno bavi z Wilsonovo noto. Splošno je mnenje, da znači velik napredek napram divji gonji šovinistov v antanti. Zdi se, da je Wilson generalu Pershingu dal ukaz za opozicijo proti prežranim pogojem Fochovim. Mislijo, da je Wilson naslovil svoj poziv posredno na alirance, ki jih hoče spraviti k pameti.

Washington, 24. oktobra. Prezident Wilson je izdal na narod oklic, naj glasuje pri novembarskih volitvah za demokratski kongres, če se odobrava njegovo delo v tej kritični dobi.

Washington, 25. oktobra. Osební zastopnik prezidenta Wilsona, polkovnik House, in voditelj mornariških operacij, admiral Penson, ki sta dospela v Pariz, bosta zastopala Združene države na posvetu o nemški prošnji za orožni mir in mirovna pogajanja.

Ženeva, 25. oktobra. Neko poročilo „Agence Havas“ pravi: Logika in krepki ton Wilsonovega odgovora Nemčiji se v zbornici splošno odobravata. Alirancem, ki niso udeleženi pri izdelku mirovnega programa in izmenj not z Nemčijo, nikakor ne gre za to, da razpravljajo o mirovnih pogojih, temveč da ugotovijo jamstva za orožni mir. Problem je tedaj bistveno vojaške narave. Maršal Foch in drugi vojskovodje zavezniških armad so edino sposobni, ga rešiti in se bodo lotili te velike naloge z ono modrostjo in strogostjo, ki jo Wilson sam priporoča. Po ratificiranju pogojev jih bodo sporočile alirane vlade v Evropi washingtonski vladi. Po volji Nemčije same morajo vojaška in mornarična poveljstva naših zveznih dežel imeti besedo v tej uri, ko začenjamo uresničevati zmago.

Bern, 26. oktobra. Švicarski listi tolmačijo dejstvo, da je Wilson tako hitro odgovoril na nemško noto, kot znak bližnjega premirja, čeprav se zavedajo težav, ki jih delata miru angleški imperializem in nemški militarizem.

Avstrijsko vojno poročilo. Italijanska ofenziva. Srbi prodrli do Kruševca.

Dunaj, 25. oktobra. (K. u.) Uradno:

Italijansko bojišče.

Boji na Sedmih občinah se včeraj po neuspehih, bi so jih imeli Italijani in Francozi niso nadaljevali.

Vzhodno Brente je prišlo ponovno do srdite, v noč trajajoče borbe.

Ognjišče boja sta bili zopet Monte Asolone in Monte Pertica, ki sta prišla večkrat v roke sovražnika in bili vedno znova obojevojeni s protinapadom. Le z najtežjimi žrtvami so se mogli Italijani proti večeru znova ustaliti na obeh gorskih kopah. Nasprotno pa so ostali zaman vsi naporu sovražnika, vdreti v naše črte severno Monte Pertica. Tudi novi navalni proti Spinuccia so se izjalovili ob hrabrosti branilcev. V kotlini Alano so odbile naše varovalne čete italijanske sunke.

Držanje naših vrlih vojakov je zopet vzvišeno nad vsako hvalo. Če že zasluži izza predvčerajšnjih bojev zahodno Brente gornje ogrski pp. 125 posebno pohvalo, tedaj je včeraj bistveno pripomogel le utrditev fronte na ozemlju Asolone imenoma hrvatski domobranski polk št. 27. s svojim samostojnim sodelovanjem pri bojih sosednjega odseka. Soglasno se zopet omenja delovanje artiljerije, ki se je slavno udeleževala s svojim razumnim sodelovanjem z infanterijo borbe za bojišče. Infanterija in bojni letalci so se enako uspešno udeleževali v poizvedovalni službi in v boju.

Balkansko bojišče.

V Srbiji smo šli korakoma nazaj v postojanke pri Kruševcu.

Na albanskem bojišču nobenih večjih bojnih dejanj.

Šef generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj, 26. oktobra. Včeraj so bili težki boji okrog gorovja Grappe. Vključ hudemu dežju so naši oddelki zasedli nekaj važnih točk. Tudi na severnem bregu potoka Ornio smo se ustalili. V dolini Alano je utrpel sovražnik občutne izgube. Na Piavi smo zasedli nekaj malih otokov. Na asijski visoki planoti mali boji. V času od 23. do 24. oktobra smo ujeli 84 častnikov in 2790 mož.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 26. oktobra. (K. u.) Uradno.

Silna, vsled sijajne hrabrosti uspešna borba na mnogih delih fronte.

Vojna skupina kraljeviča Ruprehta.

Sovražnik je napadal v nižavi ob Lysi in med Lyso in Skaldo. Na levem krilu smo napad odbili. Severno od Skalde smo sovražnika kmalu ustavili. Svojo novo črto med Ingvyghemom in Avelghemom smo obdržali.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Oiso in Aisno so Francozi hkrati napadali na 60 km široki fronti. Glavni napad so naperili Francozi na odsek med Oiso in Serro in pa med Sisonne in Aisno. Sovražnik se je ustalil v Villers le Sec. V odseku Serre Souche je dosegel sovražnik naše linije pri Mstiersu in Froidmontu, pri Veslašu in Pierrepontu.

Zapadno od Aisne so bili najhujši boji med Nizy le Conte in Aisno. Sovražnik je zasedel višine zapadno od Aisne. Na drugih delih fronte smo sovražne napade odbili.

Vojna skupina von Gallwitz.

Na obeh straneh Moze manjši boji.

Večerno poročilo.

Berlin, 26. oktobra. (K. u.) Uradno.

V Flandriji miren dan. Delni boji med Scheldo in Oiso. Od Oise do Aisne so Francozi še napadali. Južno Oise so bili, ko so izpočetka pridobivali ozemlja, ustavljeni. Na ostali široki fronti so se napadi izjalovili.

Šef generalnega štaba pri armadi na bojišču.

Nemci beže iz Belgije.

Haag, 26. oktobra. Potniki iz Belgije pravijo, da so Nemci opustili Gent. Tudi Antwerpen zapuščajo nemški civilisti.

Pred glavnim udarcem Focha.

Ženeva, 26. oktobra. Foch je sprejel v svojem glavnem stanu zastopnike angleškega časopisja ter jim sporočil, da doslej še ni izvajal glavnega udara proti Nemcem in tudi ne more reči, kdaj se bo to zgodilo.

Francozi zahtevajo razkosanje Nemčije. Hervé zahteva v „Victoire“ kot pogoj premirju, da morajo namške čete zapustiti Francijo, Alzacijo-Loreno, Luksemburg in tudi levi breg Rena. „Nočemo, da ostane en sam nemški vojak na levem bregu Rene, ne po sklenjenem premirju in tudi ne, ko se sklene mir. Prebivalstva na levem bregu Rene nečemo anektirati, ker je nemško, toda ustvariti se mora nevtralna zvezna država, da štiti Francijo proti bodočim nemškim napadom.

Druga ameriška armada na bojišču.

Bernski „Bund“ poroča: Uradno ameriško poročilo ugotavlja, da se je sestavila na Francoskem druga ameriška armada in pričela operacije. Ta armada je pod poveljstvom generala Roberta Bullarda. Namesto generala Pershinga, ki prevzame vrhovno poveljstvo vseh ameriških čet na Francoskem, je bil imenovan za poveljnika prve armade general Ligett.

